Aan de staatssecretaris voor Mijnbouw van EZK
De heer J.A. Vijlbrief

Per mail : stasmijnbouw@minezk.nl

Geachte heer Vijlbrief,

U heeft ons in de gelegenheid gesteld om te reageren op de notitie 'hoofdlijnen uitwerking Staat van Groningen in de Groningenwet' (hierna hoofdlijnennotitie). Wij maken graag van die gelegenheid gebruik.

De impact van gaswinning en de gevolgen daarvan zullen nog lang worden ervaren in onze regio. Het is dan ook van belang dat de verantwoordelijke bewindspersoon en het kabinet zich langdurig committeren aan herstel van en perspectief voor de regio. In ieder geval tot 2055. Uit de hoofdlijnennotitie blijkt dat dat ook het doel is van de Groningenwet - onderdeel Staat van Groningen.

Een jaarlijkse Staat van Groningen, een jaarlijks debat tussen de verantwoordelijke bewindspersoon en de Tweede Kamer en het gesprek daarover met onze regio zorgen ervoor dat het rijk elk jaar opnieuw stilstaat bij de gevolgen van de gaswinning en de effecten en resultaten van het gevoerde beleid. Uit de hoofdlijnennotitie blijkt dat dat ook het doel is van de Groningenwet - onderdeel Staat van Groningen.

Hoofddoelstellingen aanpassen
De hoofddoelstellingen en de financiële bepalingen zijn voor ons van essentieel belang. Niet alleen nu, maar ook en vooral voor toekomstige bewindspersonen en kabinetten en Tweede Kamer. De doelstellingen en de benodigde financiën mogen geen vrijblijvend karakter hebben. Het is, zoals in de hoofdlijnennotitie staat, onze verzekeringspolis.

Resultaatverplichtingen
Wij vinden dat de hoofddoelstellingen resultaatverplichtingen moeten inhouden. Dat zien wij onvoldoende terug in de beschrijving van de hoofddoelstellingen.

Dit geldt met name voor de hoofddoelstellingen voor verduurzaming en brede welvaart. Wij begrijpen goed dat het behalen van de doelstellingen mede afhankelijk is van derden en dat het behalen ervan niet in strijd mag zijn met andere wettelijke verplichtingen. Dat neemt niet weg dat de doelstellingen resultaatsverplichtingen moeten zijn zoals het kabinet in Nij Begun ook toezegt: "Het gaat om een resultaatsverplichting". Wij willen dat (toekomstige) verantwoordelijke bewindspersonen kunnen worden aangesproken op het behalen van de doelstellingen. Niet alleen politiek, door de Tweede Kamer, maar ook door ons. Desnoods langs juridische weg via de rechter. Hiermee willen we niet zeggen dat de bewindspersoon verantwoording aan ons aflegt, maar wel dat de regio nu en in de toekomst verzekerd moet zijn van het behalen van de doelstellingen. Omschrijvingen waarbij het absolute resultaatskarakter ontbreekt, passen daar niet bij.

Wij roepen u dan ook op om de hoofddoelstellingen voor verduurzaming en brede welvaart zodanig te wijzigen dat het absolute resultaatsverplichtingen worden, rekening houdend met het feit dat

derden betrokken zijn bij het behalen van de doelen en dat er andere wettelijke verplichtingen zijn die in acht moeten worden genomen.

In de formulering van de doelstelling voor verduurzaming moet duidelijk zijn dat het doel is dat woningen aardgasvrij gereed worden.

In de formulering van de doelstelling voor brede welvaart moet duidelijk worden gemaakt dat het landelijk gemiddelde *in elk van de betrokken gemeenten* gehaald moet worden. Daarnaast adviseren we u in de Memorie van Toelichting op te nemen dat het behalen van de doelstelling niet tot gevolg mag hebben dat tegenstellingen worden verdiept. Hiermee bedoelen we dat moet worden voorkomen dat op gemeenteniveau het landelijk gemiddelde niveau wordt gehaald, maar dat binnen de gemeente de tegenstellingen juist groter worden.

Verbreding doelstellingen
De doelstellingen voor schade en versterking hebben wel een absoluut resultaatskarakter. Voor deze doelstellingen geldt koste-wat-kost, zo lang het duurt. Dat vinden wij terecht. Toch vinden wij de doelstellingen niet goed passen bij het uitgangspunt dat schadeafhandeling - en ook versterking zoals in de hoofdlijnennotitie staat - milder, makkelijker en menselijker moet. Alhoewel deze termen openstaan voor interpretatie is wel duidelijk dat schadeafhandeling en versterking méér moet zijn dan de technisch juiste afhandeling van overheidstaken. Het gaat erom dat de overheid oog moet hebben voor de mensen en daar passend naar handelt als dat gerechtvaardigd is.
Dit element missen wij in de hoofddoelstelling en wij roepen u op om de hoofddoelstelling hierop aan te passen.

Voor versterking geldt dat de hoofddoelstelling beperkt is tot de maatregelen zoals bedoeld in artikel 13ba van de Tijdelijke wet Groningen waarin staat:

Onze Minister neemt alle maatregelen die redelijkerwijs van hem gevergd kunnen worden om te voorkomen dat als gevolg van de gaswinning uit het Groningenveld de veiligheid wordt geschaad.

Deze bepaling gaat over technische veiligheid. De hoofddoelstelling moet óók om technische veiligheid gaan, maar niet alleen. Dat geeft u ook weer in de hoofdlijnennotitie, maar missen we in de hoofddoelstelling. We roepen u dan ook op om de hoofddoelstelling hierop aan te passen.

Bovendien moeten de hoofddoelstellingen voor schade en versterking ook recht doen aan het herstel van of wegnemen van de sociale en gezondheidsgevolgen die mensen ervaren. De psychische en emotionele impact voor inwoners en ondernemers zien wij als gevolgschade. Dat geldt ook voor nadelige (investerings)gevolgen voor ondernemers. Wij roepen u op om duidelijk te maken dat deze nadelige gevolgen onder gevolgschade vallen en daarmee ook onder de doelstelling voor schadeherstel en de financiële uitgangspunten daarbij: koste-wat-het-kost, zo lang het duurt.

Behalen doelstellingen staat centraal
Indien in 2055 de hoofddoelstellingen niet gehaald zijn dan moet de regio de garantie hebben dat het commitment blijft gelden en afdwingbaar is totdat de hoofddoelstellingen wél zijn gehaald.

Financiële bepalingen moeten voldoende aanspraak op middelen geven
De financiële bepalingen moeten recht doen aan het budgetrecht van de Kamer en aan het langdurig

commitment aan de regio. Daarbij geldt voor schadeherstel en versterking koste wat kost, zo lang het duurt.

Alhoewel we het budgetrecht van de Kamer niet willen doorkruisen, kunnen de bepalingen ook niet vrijblijvend zijn. Een generatielang commitment betekent ook een generatielang financieel commitment. Er zijn voorbeelden genoeg van wetten die langjarige verplichtingen scheppen voor het rijk. Dat kan dus ook hier.

Wij roepen u op om ons in de financiële bepalingen voldoende zekerheid te geven dat de regio in de toekomst over voldoende middelen kan beschikken om de doelstellingen te behalen. Dit geldt met name voor verduurzaming en brede welvaart. De middelen moeten beschikbaar blijven. Wanneer de middelen in een bepaald jaar niet volledig zijn benut, moeten ze doorschuiven naar een volgend jaar. Daarnaast willen we dat is vastgelegd dat de middelen additioneel zijn. In de hoofdlijnennotitie lezen we dat de inzet van het rijk aanvullend is op de bijdrage die andere partijen vanuit hun (wettelijke) taak leveren. Het kan echter niet zo zijn dat lagere overheden geen middelen (meer) krijgen omdat de inzet van de middelen een wettelijke taak betreft. Wij vinden ook dat de Staat van Groningen zelf niet uit de middelen van Nij Begun bekostigd mogen worden.

Om de sociale en gezondheidsgevolgen van inwoners uit het aardbevingsgebied weg te nemen, moet - net als bij schadeherstel en versterking - gelden dat de financiële middelen beschikbaar worden gesteld koste-wat-kost, zo lang het duurt. Koste-wat-kost houdt nadrukkelijk óók in dat er voldoende capaciteit moet zijn. In de financiële bepalingen moet ook zijn opgenomen dat de financiële middelen worden geïndexeerd.

Regio mee laten beslissen over indicatoren die niet jaarlijks terugkomen in de Staat van Groningen.
In de hoofdlijnennotitie geeft u aan dat niet alle gegevens en indicatoren jaarlijks een update krijgen in de Staat van de Groningen omdat voor sommige indicatoren geldt dat er een geleidelijke verandering plaatsvindt. Wij roepen u op om in de ontwerpwet te bepalen dat de regio meebeslist over de vraag welke indicatoren niet jaarlijks geüpdatet worden.

Regio heeft voldoende tijd voor (het voorbereiden van) overleg nodig.
Op twee momenten in het jaar overlegt u met regionale bestuurders, namelijk in mei - over de Staat van Groningen - en in het najaar - over de voortgang. De regio moet met name voor het overleg in mei voldoende tijd hebben om dat overleg te kunnen voorbereiden en voeren.

Samenvattend geeft de hoofdlijnennotitie ons aanleiding om u op te roepen om de ontwerpwet op een aantal essentiële onderdelen aan te passen. Wij zien, net als u, het grote belang van deze wet. En wij zijn van oordeel dat deze aanpassingen recht doen aan de intenties waarmee dit wetgevingsproces is begonnen.

Wij zien uw reactie op onze punten met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

Gemeenteraad van …….

, voorzitter

, griffier.